

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор

Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____Тетяна КАГАНОВСЬКА

«_____» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
«Теоретико-інформаційні основи дослідження міжнародних відносин та
регіональних студій»
для студентів освітньої програми
"Міжнародні відносини та регіональні студії"
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(денна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

протокол № 14 від 22.04.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

науково-методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 8 від 23.04.2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № 10 від 26.04.2022 р.

Харків – 2022

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E3A2500EDECA000
Підписувач Пантелеймонов Антон Віталійович
Дійсний з 17.02.2022 15:51:27 по 17.02.2024 15:51:27

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

0102-223 від 03.06.2022

Програма атестаційного екзамену «Теоретико-інформаційні основи дослідження міжнародних відносин та регіональних студій» за освітньою програмою "Міжнародні відносини та регіональні студії" перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (денна форми навчання)

Укладачі:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцентка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Новікова Людмила Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Баранова Валерія Вадимівна – докторка економічних наук, професорка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Станчев Михайло Георгійович – доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, іноземний член Болгарської академії наук.

Алексєва Тетяна Іванівна – кандидат економічних наук, доцентка кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Мета атестаційного екзамену «Теоретико-інформаційні основи дослідження міжнародних відносин та регіональних студій» - визначення рівня підготовленості студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії».

Характеристика змісту програми. Програма атестаційного екзамену спирається на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Загальні положення

Професійні компетенції фахівців бакалаврського рівня підготовки за освітньою програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;
- здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність працювати як автономно, так і у команді;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;
- навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності;
- здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи.

Фахові компетентності:

- знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин;

- здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, економічному, суспільному, культурному;
- знання про природу, джерела та інститути зовнішньої політики держави;
- знання засад дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами);
- розуміння міжнародних інтеграційних процесів та місця в них України;
- знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені;
- розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;
- знання про міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини;

Програмні результати навчання:

Знання:

- знання про природу, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також про природу та джерела зовнішньої політики держав і діяльність інших учасників міжнародних відносин;
- знання про природу та механізми міжнародних комунікацій;
- знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;
- знання основ ведення ділових бесід у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;
- знання основ сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин.

Уміння:

– визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.

– аналізувати та оцінювати концептуальні підходи до вирішення проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

– володіти основами ведення ділових бесід у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;

– володіти основами ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій;

– володіти основами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у сфері міжнародних відносин.

Навички:

– аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.

– оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

– здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.

– здійснювати самостійні індивідуальні та групові дослідження в сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, регіонознавства та міжнародних комунікацій, готувати та оприлюднювати звіти про результати досліджень.

– вести ділові бесіди у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;

– брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору;

– використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері міжнародних відносин.

- знання історії та культури Китаю;
- здійснення політичного огляду міжнародних подій в Європі та виявлення проблем в політиці сусідства;
- знання основ формування міжнародної безпеки;
- знання основ організації дипломатичної та розвідувальної діяльності;
- розуміти й оцінювати основні напрями діяльності міжнародних організацій;
- розуміння процесів модернізації в країнах Азії та Африки;
- знання актуальних проблем міжнародних відносин в Латинській Америці;
- розуміння зовнішньої політики США та країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи.
- використовувати основні положення конфліктології та теорії переговорів;
- визначати сутність геополітичних та гео економічних інтересів держав;
- аналізувати зовнішню політику, в т. ч. зовнішню політику України;
- оцінювати основні напрями діяльності міжнародних організацій;
- фахово використовувати ділові сучасні документи та кореспонденцію.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» (№ 0202-1/146 від 18.04.2017 р.), «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (редакція 2021 року).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Теоретико-інформаційні основи дослідження міжнародних відносин та регіональних студій

Час виконання – 80 хвилин

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент одержує загальну нульову оцінку.

Кожен білет складається з 60 тестових питань і аналітично-пошукового завдання. Будь-яке тестове питання містить лише одну правильну відповідь. Нараховується 1 бал за кожную вірну відповідь на тестове питання. Аналітично-пошукове завдання оцінюється максимум в 40 б. За підсумками екзамену здобувач вищої освіти може набрати від 0 до 100 балів включно.

Критерії оцінювання аналітично-пошукового завдання	
Максимально нараховані бали	Параметри оцінювання
До 40	здобувач вищої освіти глибоко і всебічно знає зміст обраної теми, наукові першоджерела; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із аналітично-пошуковими навичками, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішувати проблемні завдання, демонструє високий рівень грамотності.
До 35	здобувач вищої освіти глибоко знає зміст обраної теми, наукові першоджерела; логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із аналітично-пошуковими навичками, демонструє гарний рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішувати проблемні завдання, демонструє відповідний рівень грамотності.
До 30	здобувач вищої освіти правильно, логічно відтворює зміст обраної теми, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у аналітично-пошуковій діяльності, демонструє відповідний рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати та вирішувати проблемні завдання, демонструє достатній рівень грамотності.
До 25	здобувач вищої освіти логічно відтворює зміст обраної теми, розуміє основоположні теорії і факти. Намагається наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у аналітично-пошуковій

	діяльності, здатний передбачати, прогнозувати та вирішувати проблемні завдання, демонструє достатній рівень грамотності.
До 20	здобувач вищої освіти відтворює зміст обраної теми, розуміє основоположні теорії і факти, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу. Намагається наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у аналітично-пошуковій діяльності, здатний передбачати, прогнозувати та вирішувати проблемні завдання, демонструє достатній рівень грамотності.
До 15	здобувач вищої освіти в основному знає зміст питання, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує аналітично-пошукове завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати соціально-економічні та політичні факти та явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики, демонструє задовільний рівень грамотності.
До 10	здобувач вищої освіти знає близько половини аналітично-пошукового завдання, здатний відтворити його; розуміє основний теоретичний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень міжнародних відносин. Намагається аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Демонструє задовільний рівень грамотності
До 5	здобувач вищої освіти не розкрив аналітично-пошукового завдання; мало володіє теоретичними знаннями, не точно знає наукові факти, визначення; демонструє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій, а також низький рівень грамотності.

Шкала оцінювання

Набрана сума балів зі 100-бальної шкали оцінювання переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Сума балів за всі види завдань	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Теоретико-інформаційні основи дослідження міжнародних відносин та регіональних студій

Завдання для додаткового комплексного атестаційного екзамену оформлюється у вигляді індивідуального аналітично-пошукового завдання в рамках тем кваліфікаційних робіт бакалавра і тестових завдань з наступних дисциплін:

ДИСЦИПЛІНА 1: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КОМУНІКАЦІЙ

Поняття «інформація», «комунікація», «спілкування», їх взаємозв'язок. Фактори успішної та неуспішної комунікації. Комунікація і спілкування. Комунікативна ситуація, комунікативний акт і дискурс.

Закони і правила комунікативної взаємодії. Історично укладені форми комунікації; особливості вербальної комунікації. Відправлення мовленнєвого сигналу та його приймання.

Комунікантивні технології і їхні основні групи. Комунікативні бар'єри та їхні типи: бар'єри розуміння, бар'єри соціально-культурного розходження і бар'єри відносини. Шляхи подолання комунікаційних бар'єрів. Вміння говорити. Типи співрозмовників. Принципи активного слухання.

Невербальні (позамовні) засоби ділового спілкування. Використання паралінгвістичних засобів у діловому спілкуванні. Комунікаційні бар'єри в електронній комунікації.

Поняття моделі комунікації. Інформаційно-технічні моделі комунікації. Комунікативна модель Р.О. Якобсона. Семіотична модель художньої комунікації Ю.М. Лотмана. Прагмалінгвістичні моделі комунікації. Діалогічна модель комунікації.

Характеристика масової комунікації. Особливості масової комунікації за Деннісом МакКвейлом. Соціальні завдання масової комунікації. Чотири

концепції масової комунікації. Функції масової інформації. Характер масової комунікації. Властивості інформації. Види інформації. Ефективність ЗМК.

Епоха інформаційного суспільства з усіма його досягненнями, суперечностями та конфліктами. Глобальні технології та зміни у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі.

Етапи розвитку соціально-комунікаційної сфери. Основні функції та завдання соціальної комунікації. Особистість у системі соціальних зв'язків. Структура особистості. Типи особистості.

Поняття "соціалізація". Соціологічний вимір особистості. Соціальна якість особистості. Соціальна діяльність і соціальна поведінка особистості. Соціальні комунікації - провідний канал зв'язку в кіберпросторі. Універсальний канал комунікації – Інтернет.

Політична комунікація як своєрідне соціально-інформаційне поле політики.

Поняття та сфери міжкультурної комунікації. Типи комунікативної взаємодії. Фактори розуміння в процесі комунікації.

Взаємодія культур в різних соціальних групах. Неминучість конфлікту при міжкультурному спілкуванні. Основні перешкоди, або «камені спотикання», що заважають ефективній міжкультурній комунікації.

Основні етапи розвитку наукової парадигми глобальної комунікації. Головні актори глобальної комунікації. Виклики та загрози глобального диджитального розриву.

ДИСЦИПЛІНА 2: ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Понятійно-категоріальний апарат теорії міжнародних відносин. Об'єкт міжнародних відносин. Методи вивчення міжнародних відносин.

Зовнішньополітичні концепції в політичній думці Стародавнього світу. Міжнародні відносини в політичній думці епохи Відродження й Нового часу.

Поняття «геополітика». Класифікація сучасних шкіл та напрямів міжнародних відносин. Класичні геополітичні концепції

Поняття «політичний ідеалізм», «політичний реалізм». Політичний ідеалізм в теорії та практиці міжнародних відносин.

Неоліберальний напрям в теорії міжнародних відносин. Теоретичні концепції міжнародної економічної інтеграції. Глобальні проблеми на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.

Сутність цивілізаційного підходу. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями, «зіткнення цивілізацій» С. Хантігтона, геополітичні концепції З. Бжезинського

Поняття «міжнародна система» за М. Капланом та Р. Ароном. Особливості та закономірності історичної еволюції міжнародних систем.

Поняття та елементи структури міжнародного конфлікту». Визначено типи та шляхи мирного врегулювання міжнародних конфліктів.

ДИСЦИПЛІНА 3: МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Поняття, ознаки та функції міжнародного права. Предмет міжнародного права. Міжнародне публічне право як особлива система права. Походження та розвиток міжнародного права. Співвідношення міжнародного та національного права. Державні інтереси, політика і міжнародне право.

Поняття, особливості та класифікація міжнародно-правових норм. Поняття та особливості основних принципів міжнародного права. Поняття та види джерел міжнародного права.

Міжнародно-правове визнання і правонаступництво. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних міжурядових організацій. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності за фізичними та юридичними особами. Поняття, форми та види визнання у міжнародному праві. Поняття правонаступництва у міжнародному праві.

Поняття та види територій в міжнародному праві. Державна територія та її складові частини. Способи зміни та оренда державної території. Поняття державних кордонів, їх види та способи встановлення. Міжнародна територія. Територія зі змішаним режимом. Територія з особливим режимом.

Поняття та джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин. Загальні положення дипломатичного права. Загальні положення консульського права. Право спеціальних місій. Загальні положення дипломатичного права міжнародних організацій.

ДИСЦИПЛІНА 4: МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

Загальна оцінка інформаційного вибуху, його основні етапи, причини та наслідки. Міжнародний інформаційний простір.

Поняття «інформаційне суспільство». Концепції глобального інформаційного (постіндустріального) суспільства Д. Белла, М. Кастельса, Е. Тофлера, Й. Масуди, Зб. Бжезинського, Д. Нейсбітта.

Інформаційний цикл за Курносовим Ю.В. Класифікація інформаційних запитів: концептуальні, аналітичні, документальні, фактографічні, адресні. Документ – як засіб соціальних комунікацій.

Сутність та значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені. Тенденції у розвитку «мозкових центрів» в Україні.

Маніпуляції в ділових переговорах. Характерні риси політичних міфів як засобу маніпуляції масовою свідомістю. Ідеологічні теорії К. Маркса, Ф. Енгельса, К. Мангейма, Л. Альтюссера, У. Матца, С. Жижека, О. Сосланда. Взаємозв'язок міфології та ідеології.

Міжнародні угоди про транскордонний обмін інформацією, інформаційними продуктами та послугами. Міжнародні організації у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Національна система регулювання міжнародних інформаційних відносин.

Пріоритети і напрями політики ЄС в сфері інформаційної безпеки. Формування європейського інформаційного простору.

Інформаційна політика європейських міжурядових організацій. Інформаційна політика Ради Європи та участь України в її реалізації. Рамкові програми наукового і технічного розвитку ЄС. Цифрові технології та медіа. Проект е-Європа: e-Government; e-Learning; e-Content, e-Contentplus; e-Health e-Inclusion, e-Work.

Імідж і репутація країни як основа «м'якої сили» держави. Брендінг як технологія іміджевого позиціонування країни на міжнародній арені. Сутність і характерні риси публічної дипломатії.

Інформаційна технологізація суспільного життя та імідж України. Діяльність прес-служб. Інформаційна політика зарубіжних країн. Зовнішні чинники впливу на Україну.

ДИСЦИПЛІНА 5: ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Поняття про інформаційну, аналітичну, інформаційно-аналітичну діяльність (ІАД). Регламент інформаційного пошуку: іменний, посилковий, семантичний, ситуаційний методи. Дезінформація.

Інформаційно-аналітичні дослідження як вихідне поняття ІАД. Стратегія аналітичної роботи (головні принципи). Оцінка надійності та достовірності інформації. Уточнення та верифікація інформації.

Методи організації ІАД. Метод експертних оцінок. Метод мозкового штурму. Метод колективної генерації ідей. Метод Дельфі. Методи збори аналітичної інформації. Зовнішня та внутрішня інформація.

Інформаційний цикл за Курносовим Ю.В. Інформаційні потреби. «Дерево цілей» – підхід визначення інформаційних потреб. Проблема «пастки часу» і засоби її подолання. Класифікація інформаційних запитів: концептуальні, аналітичні, документальні, фактографічні, адресні. Документ –

як засіб соціальних комунікацій. Різновиди первинних і вторинних документів.

Поняття інформаційної революції. Досвід країн Європейського Союзу та США. Створення сучасної інфраструктури інформатизації в Україні.

Загальна характеристика поняття «комунікації» та «комунікативного процесу». Управління комунікаційними процесами.

Поняття аналітичного документу. Способи перевірки надійності та достовірності інформації. Інформаційний реліз (прес-реліз) та його завдання. Оглядове видання, дайджест. Експрес-інформація. Довідка як інформаційний документ.

Сутність та значення інформаційно-аналітичних центрів як ключових елементів вироблення інформаційної стратегії держав на міжнародній арені. Тенденції розвитку «мозкових центрів» в Україні.

Поняття «інформаційно-аналітична служба». Поняття «недержавний аналітичний центр»: Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. Київський інститут проблем управління імені Горшеніна тощо. Аналітичні центри США: Корпорація РЕНД, «Heritage Foundation», «New American Century». «Рейтер», «Франс пресс» тощо.

Міжнародна інформаційна діяльність: поняття, види та її основні напрями. Кулуарна дипломатія як спосіб збирання інформації. Роль міжнародної інформації в системі ООН. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем.

Інформаційні, рекламні та PR-агентства в системі ЗМК. Концепція засобів комунікації Н. Лумана, Ю. Хабермаса, Т. Парсонса. Public Relations як функція управління та його зв'язок з маркетингом і брендінгом. Глобалізація засобів масової комунікації.

Інформаційні війни: психологічна війна, кібервійна, мережна війна, ідеологічна диверсія, радіоелектронна боротьба тощо. Державна політика України в сфері національного інформаційного простору. Інформаційна безпека у сучасному світі.

Інформаційна технологізація суспільного життя. Інформаційні позиції та імідж України. Інформаційна політика зарубіжних країн.

ДИСЦИПЛІНА 6: ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ТА ЕТИКЕТ

Поняття дипломатичного протоколу та етикету. Становлення дипломатичного протоколу. Дипломатичний протокол у стародавньому світі. Особливості дипломатичного протоколу Київської Русі. Дипломатичний протокол Європи доби Середньовіччя. Віденський регламент 1815 р. та Аахенський протокол 1818 р. Віденська конвенція «Про дипломатичні зносини» (1961), Віденська конвенція «Про консульські зносини» (1963). Порядок встановлення дипломатичних відносин. Визнання держави де-факто и де-юре.

Указ Президента України «Про Державний Протокол и Церемоніал України» (2002). Управління Державного протоколу МЗС України. Протокольні служби Президента, Кабінету міністрів і Верховної Ради України. Закордонні дипломатичні представництва в Україні, візити зарубіжних делегацій: протокольне забезпечення. Особливості протокольної практики в організації міжнародних зв'язків місцевих органів влади.

Основні види офіційних візитів та особливості їх протокольного забезпечення. Державні, офіційні, робочі візити. Візити проїздом та неофіційні візити. Візити у статусі особистого гостя. Підготовка офіційних візитів Президента України, Прем'єр-міністра, Голови Верховної Ради та міністра закордонних справ. Особливості візитів спеціальних представників, міністрів та представників місцевих органів влади. Протокольна практика покладання вінків та квітів.

Види дипломатичних прийомів. Офіційні та неофіційні прийоми. Прийоми без розміщення за столом. Прийоми з розсаджуванням за столом. Основні правила підготовки до офіційного прийому та порядок його проведення. Етикет запрошення та відмова від нього. Прихід на прийом. Розміщення під час дипломатичних прийомів. Тости. Правила поведінки за

столом під час прийому. Вживання їжі та напоїв. Музика на прийомі. Складання меню і сервірування столу. Як подавати страви? Напої. Робота дипломата під час прийому. Значення прийомів у дипломатичній практиці. Правила прийому гостей удома. Візит іноземних гостей.

Прибуття і відбуття глави диппредставництва. Порядок акредитації дипломатів та їх родин. Церемонія вручення Вірчих грамот послами. Протокольні особливості країни перебування. Акредитація дипломатів. Взаємодія посольства з відділом протоколу МЗС країни перебування. Функції відповідального за протокольні питання в посольстві. Протокол отримання агреману та екзекватури. Реагування на офіційні події країни, що акредитує. Збір та узагальнення інформації про державне керівництво та глав дипломатичних місій у країні акредитації. Протокольні візити посла й дипломатів. Протокольне забезпечення візитів на вищому та високому рівнях. Протокол національних свят країни перебування. Зустрічі з керівниками держави, міністрами, лідерами політичних партій та громадських організацій.

Поняття дипломатичного етикету. Значення візитних карток у роботі дипломата та їх класифікація. Оформлення візитних карток та правила їх використання. Етикет дарування та прийому подарунків главам делегацій. Особливості кольорової гами та види квітів в деяких країнах світу. Дарування квітів високій особі-жінці та дружині високої особи. Речові подарунки. Правила вручення та прийняття подарунків. Подяки за подарунки. Етикет телефонної розмови. Культура мови дипломата. Зовнішній вигляд.

Роль та місце дипломатичної мови та дипломатичних документів у міжнародних відносинах. Види дипломатичних мов та їх еволюція. Офіційні мови міжнародних організацій та міжнародних організацій. Мови ведення переговорів. Поняття дипломатичного документа. Класифікація дипломатичних документів. Види дипломатичних документів: особиста нота, вербальна нота, приватний лист, колективні ноти, ідентичні ноти, циркулярні ноти, особисті послання, заяви глав держав, урядів, міністрів закордонних

справ, декларації, телеграми, звернення до парламентів, спільні заяви, комюніке, документи договірною характеру, заяви для друку, тости тощо. Функціонально-стилістичні особливості мови дипломатичних документів та лексичні особливості дипломатичного підстилю офіційно-ділового стилю мовлення. Загальні і специфічні функції дипломатичних документів. Особливості термінологічної системи україномовних дипломатичних текстів. Терміни іншомовного походження в дипломатичних документах. Структура дипломатичних документів.

Характеристика основних груп дипломатичних документів. Особиста нота. Вербальна нота. Пам'ятна записка, меморандум та приватний лист напівофіційного характеру та інші. Заключні документи міжурядових переговорів, візитів: комюніке, спільні заяви, декларації (підписані чи не підписані). Дипломатичні документи договірною характеру, інформативного характеру. Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування. Значення документів внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України. Інформаційно-аналітична документація дипломатичних представництв.

Протокольні традиції європейських країн. Особливості протокольної служби США, країн Латинської Америки і Австралії. Специфіка протоколу країн Магрибу та Близького Сходу. Особливості дипломатичного протоколу Китаю, Японії та Індії.

Функції протокольної служби ООН. Основні елементи дипломатичного прийому на міжнародних конференціях: зустрічі (проводи), робочі промови, головування, розміщення в залі. Забезпечення протокольних заходів для керівника міжнародної організації. Оформлення прийому нових членів міжнародних організацій. Регламент проведення сесій міжнародних організацій і міжнародних конференцій. Забезпечення синхронного перекладу та дипломатичних документів офіційними і робочими мовами.

Індивідуальне аналітично-пошукове завдання

Виконання індивідуального аналітично-пошукового завдання передбачає наступні складові (відповідно до затвердженої теми кваліфікаційної роботи бакалавра):

1. Вступ - 2 сторінки

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- постановка проблеми
- коротке висвітлення історіографії проблеми
- вибір предметного поля дослідження;
- визначення об'єкта і предмета дослідження;
- формулювання мети дослідження,
- постановка конкретних завдань дослідження (у вигляді переліку, по пунктам);
- висування основної гіпотези (що саме Ви збираєтеся довести)

2. Очікувані результати (основні висновки) - 3 стор.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Співвідношення категорій «міжнародні відносини», міжнародна політика», «світова політика».
2. Світова політика та міжнародні відносини як об'єкт дослідження.
3. Теорія міжнародних відносин у структурі соціально-гуманітарних наук.
4. Методи вивчення міжнародних відносин.
5. Основні етапи еволюції міжнародних відносин.
6. Основні проблеми міжнародної політики: еволюція підходів.
7. Співвідношення міжнародної та світової політик.
8. Предмет вивчення теорії міжнародних відносин.
9. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки.
10. Зовнішньополітичні концепції у політичній думці Стародавнього світу.
11. Формування та розвиток реалістичних уявлень про міжнародні відносини у політичній думці епохи Відродження та Нового часу.
12. Генеза ліберальної концепції міжнародної політики.
13. Марксизм та міжнародні відносини.
14. Відмінності між конфуціанством та легізмом у поглядах на міжнародні відносини.
15. Вплив течій конфуціанства та легізму на зовнішню політику Китаю із стародавніх часів до наших днів.
16. Погляди Фукідіда як засновника реалістичного напрямку у вивченні міжнародних відносин.
17. Нігілістичне ставлення Макіавеллі до моралі у політиці, в тому числі і у міжнародній.
18. «Природний стан» Гоббса у міжнародних відносинах та обґрунтування «реалістичного» погляду на міжнародну політику.
19. Роль права як регулятора міжнародних відносин у поглядах Г. Гегеля.
20. Ліберальна концепція міжнародних відносин.
21. Проблема забезпечення міжнародної безпеки у поглядах Е. Роттердамського та Г. Гроція.
22. Проекти створення універсальної міжнародної організації в історії політичної думки.
23. Основні положення плану досягнення «вічного миру» І. Канта.
24. Ідеї Дж. Бенґама у теорії та практиці міжнародних відносин.
25. Геополітичні концепції міжнародних відносин.
26. Генеза геополітики.
27. Німецька школа геополітики.
28. Британська школа геополітики.
29. Північноамериканська школа геополітики.
30. Причини формування геополітики як окремого напрямку вивчення наприкінці XIX ст.
31. «Життєвий простір» Ф. Ратцеля.

- 32.Зв'язок між геополітичними концепціями та зовнішньою політикою Німеччини першої половини XX ст.
- 33.Основні етапи становлення та еволюції концепції Хартленда Х. Маккіндера.
- 34.Морська могутність у поглядах А. Мехена.
- 35.Основні фактори геополітичної сили в ідеях Н. Спайкмена.
- 36.Вплив геополітичних концепцій Н. Спайкмена на розвиток північноамериканської школи на початку 50-х рр. XX ст.
- 37.Зміни у міжнародних відносинах початку 60-х рр. XX ст. та їх вплив на американську геополітичну думку.Геополітика в Україні на зламі XX–XXI ст.
- 38.Теоретичні дослідження міжнародних відносин у політичній науці 40-х – 60-х рр. XX ст.
- 39.Політичний ідеалізм у теорії та практиці міжнародних відносин.
- 40.Політичний реалізм у США.
- 41.Політичний реалізм у Західній Європі.
- 42.Модерністські концепції міжнародних відносин.
- 43.Основні принципи політичного реалізму Г. Моргентау.
- 44.Влада у міжнародній політиці: реалістичний та ліберальний підходи.
- 45.Ієрархія національних інтересів у політичному реалізмі.
- 46.Порівняйте структуру національної могутності за Г. Моргентау з концепцією Н. Спайкмена.
- 47.Погляди Г. Моргентау на проблему наслідків появи ядерної зброї для міжнародних відносин.
- 48.Порівняйте основні теоретичні підходи Г. Моргентау та Р. Арона.
- 49.Місце модернізму у розвитку теорії міжнародних відносин.
- 50.Неоліберальні концепції міжнародних відносин.
- 51.Формування школи неолібералізму.
- 52.Постмодерністські та неомарксистські концепції міжнародних відносин.
- 53.Теоретичні концепції міжнародної інтеграції.
- 54.Формування теорії міжнародних режимів.
- 55.Проведіть порівняльний аналіз неоліберальних підходів та класичних ліберальних поглядів на міжнародні відносини.
- 56.В чому неоліберали вбачають причини зниження ролі національних держав у міжнародних відносинах?
- 57.Визначте відмінності у підходах неореалізму та політичного реалізму 1950–1960-х рр.
- 58.Структурні обмеження для зовнішньої політики держави та можливості їх подолання.
- 59.Порівняйте підходи неореалізму та неолібералізму щодо розвитку системи міжнародних відносин.
- 60.У чому відмінність підходів неомарксизму до міжнародних відносин у порівнянні з традиційним марксизмом-ленінізмом?
- 61.Постмодернізм та причини його виникнення.

62. На основі теоретичних концепцій міжнародної інтеграції порівняйте інтеграційні процеси у Західній Європі, Північній Америці та АТР.
63. Місце теорії міжнародних режимів у зіткненні поглядів неолібералізму та неореалізму.
64. Розвиток теорії міжнародних відносин після закінчення холодної війни.
65. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуяма.
66. Концепція «зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона.
67. Геополітичні концепції З. Бжезінського.
68. Світ-системний аналіз І. Валлерстайна.
69. В чому вбачає Ф. Фукуяма «кінець історії»?
70. Цивілізації за С. Хантінгтоном та їх роль у світовій політиці та міжнародних відносинах.
71. В чому полягають причини зіткнення цивілізацій за С. Хантінгтоном?
72. Периферійні та напівпериферійні держави у сучасній теорії міжнародних відносин.
73. Місце України у геополітичних концепціях З. Бжезінського.
74. Система та структура міжнародних відносин.
75. Види та рівні міжнародних відносин.
76. Теоретичні моделі міжнародних систем.
77. Еволюція системи міжнародних відносин після холодної війни.
78. Роль недержавних акторів у сучасній системі міжнародних відносин.
79. Основні особливості держави як міжнародного актора.
80. Специфіка окремих видів міжнародних відносин.
81. Рівні міжнародних відносин.
82. Вплив соціокультурних, економічних та ідеологічних факторів на зміни географічних кордонів регіонів та субрегіонів.
83. Закон балансу сил та його роль як регулятора міжнародних відносин.
84. Типологія міжнародних систем М. Каплана.
85. Теоретичні моделі розвитку системи міжнародних відносин у 60–80-х рр. XX ст.
86. Однополярний та багатополарний устрій та сучасна система міжнародних відносин.
87. Теоретичні основи вивчення та врегулювання міжнародних конфліктів.
88. Сутність та типологія міжнародних конфліктів.
89. Структура та процес розвитку міжнародних конфліктів
90. Визначення термінів «Дипломатичний протокол», «Дипломатичний етикет» та його складові.
91. Віденський регламент 1815 р. та Аахенський протокол 1818 р.
92. Віденська конвенція «Про дипломатичні зносини» (1961)
93. Віденська конвенція «Про консульські зносини» (1963)

94. Становлення дипломатичного протоколу: український досвід. Указ Президента України «Про Державний Протокол и Церемоніал України» (2002).
95. Протокольна підготовка до візитів зарубіжних гостей в Україну.
96. Дуайєн дипломатичного корпусу: його функції та завдання. Протокольне обслуговування дипломатичного корпусу.
97. Порядок акредитації та закінчення терміну повноважень послів, постійних представників та їх сімей.
98. Церемонія вручення Вірчих і Відкличних грамот.
99. Міжнародна ввічливість. Протокольна реакція на національні свята, пам'ятні дати та визначні події.
100. Класифікація протокольних візитів на вищому державному рівні та їх загальна характеристика.
101. Державний й офіційний візити: спільне та особливе.
102. Робочий візит та візит проїздом.
103. Підготовка офіційних візитів на най-вищому рівні.
104. Види неофіційних візитів. Особливості візитів спеціальних представників та представників міжнародних організацій.
105. Дипломатичні прийоми, їх призначення та організація проведення.
106. Види й значення дипломатичних прийомів та їх загальна характеристика.
107. Основні правила підготовки до офіційного прийому та порядок його проведення.
108. Принципи розміщення та правила поведінки під час дипломатичного прийому.
109. Протокольні функції дипломатичного представництва.
110. Порядок акредитації (прибуття та відкликання) дипломатів.
111. Протокол отримання агреману та екзекватури.
112. Реагування на офіційні події країни, що акредитує.
113. Протокольні візити та бесіди дипломатів.
114. Запис бесіди: структура і зміст
115. Протокольне забезпечення візитів на най-вищому та високому рівнях.
116. Офіційні зустрічі з керівниками держави, міністрами, лідерами політичних партій та громадських організацій в країні перебування.
117. Вимоги до дипломатичного листування. Практика підготовки дипломатичного документу.
118. Значення візитних карток у роботі дипломата та їх класифікація.
119. Оформлення візитних карток та правила їх використання.
120. Практика покладання квітів під час візитів та національних свят.
121. Речові подарунки. Правила вручення та прийняття подарунків.
122. Етикет телефонної розмови.
123. Культура мови дипломата. Зовнішній вигляд дипломата.

124. Протокольні традиції європейських країн: Франції, Великої Британії, Німеччини, Іспанії та Італії.
125. Особливості протокольної служби США, країн Латинської Америки і Австралії.
126. Специфіка протоколу країн Магрибу та Близького Сходу.
127. Особливості дипломатичного протоколу в Китаю, Японії та Індії.
128. Дипломатичний протокол ООН.
129. Дипломатичний протокол під час вручення Нобелівських нагород. Прайла Нобелівського бенкету.
130. Історико-теоретичні етапи розвитку теорій комунікації.
131. Сутність та базові поняття теорії комунікації.
132. Особистість у системі комунікації.
133. Мислення і мовлення.
134. Проблеми сенсу та розуміння у комунікаційному процесі.
135. Види комунікативної діяльності.
136. Проблеми комунікативної взаємодії.
137. Комунікативні технології.
138. Комунікативні канали та бар'єри.
139. Масова комунікація.
140. Засоби масової комунікації та інформації.
141. Соціальна комунікація.
142. Політична комунікація.
143. Моделі та методи дослідження комунікації.
144. Проблема розуміння в міжкультурній комунікації.
145. Конфлікт у системі комунікації.
146. Міжкультурні конфлікти та шляхи їх подолання.
147. Результати міжкультурної комунікації.
148. Глобальна комунікація
149. Характеристика та місце освіти в інформаційному суспільстві. Основні тенденції світової практики інформаційної освіти.
150. Створення та розвиток науково-промислових парків в країнах, що розвиваються: проблеми та перспективи.
151. Представники «технологічного детермінізму», характеристика їх концепцій.
152. Цифровий розподіл в епоху становлення глобального інформаційного суспільства.
153. Інфоетика як категорія міжнародної інформації.
154. Електронна комерція як категорія міжнародної інформації.
155. «Інтернетизація» засобів масової інформації та її наслідки.
156. Характеристика інформаційної парадигми глобального міжнародного розвитку.
157. Інформаційна економіка глобального міжнародного розвитку.

158. Характеристика WSIS як стратегії глобального інформаціоналізму XXI ст.
159. Державний брендинг як перспектива глобального інформаційного суспільства.
160. Діяльність спеціалізованих установ ООН в галузі інформації і комунікації.
161. Роль ЮНЕСКО у вирішенні світових інформаційних проблем.
162. Характеристика Міжнародних організацій в сфері науково-технічної співпраці.
163. Характеристика інформаційної діяльності світових та регіональних міжнародних організацій.
164. «Стратегія запозичення» в інформаційній політиці країн, що розвиваються: характеристика, проблеми та перспективи.
165. Характеристика законодавства країн в сфері інформатики та міжнародної інформації.
166. Глобалізація інформації як актуальна проблема міжнародних відносин.
167. Роль США в міжнародній інформаційно-комунікаційній системі.
168. Характеристика інтерпретації фактів в інформаційній діяльності: проблеми та типові помилки.
169. Комунікація як процес у структурі людської цивілізації.
170. Інформаційні війни в структурі сучасних світових процесів: виклики, загрози та наслідки.
171. Інформаційна зброя: визначення та особливості застосування.
172. Характеристика інформаційної безпеки України та її вдосконалення.
173. Інформаційний імідж України в світі та його характеристика.
174. Сучасний стан розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні і світі.
175. Особливості становлення та розвитку інформаційної аналітики в Україні.
176. Концепція національної програми інформатизації України: характеристика та сучасний стан існування.
177. Тенденції, проблеми та аналіз стану України в сфері інформації з точки зору пріоритетності показників доступу до інформації.
178. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку інформаційної політики України.
179. Витоки та історичні етапи розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах країни.
180. Інформація як комунікація та зв'язок, згідно теорії зв'язку Клода Шеннона.

- 181.Порівняльний аналіз нормативно-правового забезпечення інформаційної діяльності країн та України.
- 182.Інформація як міра неоднорідності розподілу матерії та енергії у просторі та у часі, згідно українського вченого В.М. Глушкова.
- 183.Інформація як міра хаосу в системі, згідно французького вченого Леона Бріллюена.
- 184.Інформація як передача різноманітності, згідно англійського філософа Вільяма Росс Ешбі.
- 185.Інформація як міра складності структур, згідно французького вченого Абраама Моля.
- 186.Інформація як відображення різноманітності, згідно радянського вченого А.Д. Урсула.
- 187.Інформація як результат інтелектуальної діяльності людини, згідно українського вченого В.С. Цимбалюка.
- 188.Інформація як універсальна субстанція, згідно теорії ЮНЕСКО.
- 189.Характеристика джерел отримання зовнішньої інформації різних типів. Які наслідки від отримання такої інформації?
- 190.Характеристика інтерпретації фактів в інформаційній діяльності міжнародних відносин: проблеми та типові помилки.
- 191.Характеристика переваг та недоліків дезінформації.
- 192.Еволюція інформаційно-аналітичної діяльності: сутність, етапи та передумови виникнення.
- 193.Основні концепції інформаційно-аналітичної діяльності та їх характеристика.
- 194.Інформаційно-аналітична діяльність: світоглядний та методологічний зміст.
- 195.Об'єкти та суб'єкти інформаційно-аналітичної діяльності міжнародних відносин.
- 196.Переваги та недоліки методів дослідження інформаційних потреб (метод мозкового штурму; метод колективної генерації ідей; метод дискусії; метод ключових запитань; метод аналогії; метод Дельфі).
- 197.Охарактеризуйте методи вивчення інформаційних потреб (прямі та непрямі).
- 198.Проблеми аналітики в історико-філософській традиції.
- 199.Феномен інформаційної аналітики в сфері міжнародних відносин.
- 200.Особливості становлення та розвитку інформаційної аналітики в Україні.
- 201.Мережа Інтернет як джерело оперативної інформації.

- 202.Нові інформаційні технології сучасного інформаційного суспільства та їх характеристика.
- 203.Концепція національної програми інформатизації: характеристика та сучасний стан існування.
- 204.Комунікація як процес у структурі людської цивілізації.
- 205.Характеристика «пастки часу»: сутність, проблеми та засоби подолання.
- 206.Особливості впливу ЗМІ на поведінку / свідомість людини.
- 207.Характеристика інформаційних, рекламних та PR-агентств в системі ЗМК.
- 208.Концепція засобів комунікації Н. Лумана.
- 209.Концепція комунікативної раціональної влади Ю. Хабермаса
- 210.Комунікативний підхід у концепції влади Т. Парсонса.
- 211.Public relations (PR) як феномен сучасного суспільства.
- 212.Порівняльний аналіз нормативно-правового забезпечення інформаційної діяльності країн та України.
- 213.Характеристика інформаційно-аналітичного центру як ключового елементу вироблення інформаційної стратегії держави на міжнародній арені (Український інститут майбутнього «Ukrainian Institute for the Future» / Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова / Київський інститут проблем управління імені Горшеніна / Allegheny Інститут громадської політики (Інститут громадської політики Аллегейні) / міжнародна неурядова громадська організація «The Club of Rome» / «One World Global Think Tank» / Гудзонівський інститут стратегічних досліджень «Hudson Institute» / Манхеттенський інститут політичних досліджень (Інститут політичних досліджень Manhattan) / Національний інститут стратегічних досліджень (National Institute For Strategic Studies) / аналітичний центр державної політики «Гуверовський інститут війни, революції і миру».
- 214.Характеристика зовнішньої розвідки: сутність, задачі та принципи функціонування.
- 215.Кулуарна дипломатія як спосіб збирання інформації.
- 216.Характеристика дипломатичних документів. Види інформаційних документів, які готуються у посольствах, генеральних консульствах та торговельних представництвах.
- 217.Інформаційна революція: сутність, передумови виникнення та наслідки для світової економіки.
- 218.Інформаційні війни в структурі сучасних світових процесів: виклики, загрози, наслідки та приклади.

219. Характеристика інформаційної безпеки України та її вдосконалення.
220. Процеси глобалізації та Україна: виклики, проблеми та наслідки для інформаційного суспільства.
221. Інформаційний імідж України в світі та його характеристика.
222. Сучасний стан розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні та світі.
223. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку інформаційно-аналітичної діяльності Сінгапуру.
224. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку інформаційно-аналітичної діяльності України.
225. Поняття, предмет, ознаки та функції міжнародного публічного права. Походження та розвиток міжнародного публічного права.
226. Міжнародне публічне право як особлива система права. Співвідношення міжнародного публічного та національного права.
227. Поняття, види та особливості міжнародно-правових норм.
228. Основні принципи міжнародного публічного права.
229. Поняття та види джерел міжнародного публічного права: статутні та нестатутні джерела.
230. Держава як основний суб'єкт міжнародного права.
231. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за незалежність.
232. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних міжурядових організацій.
233. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
234. Визнання у міжнародному публічному праві.
235. правонаступництво у міжнародному публічному праві.
236. Поняття та види територій в міжнародному публічному праві.
237. Державна територія та її складові частини. Способи набуття, зміни та оренда державної території.
238. Поняття державних кордонів, їх види та способи встановлення.
239. Міжнародна територія, територія зі мішаним режимом, територія з особливим режимом.
240. Поняття та джерела права зовнішніх зносин.
241. Загальні положення дипломатичного права і консульського права. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року, 1963 року.
242. Право спеціальних місій. Конвенція про спеціальні місії 1969 року.
243. Загальні положення дипломатичного права міжнародних організацій. Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера (1975) // Право зовнішніх зносин... С. 436–461; http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=995_254.
2. Віденська конвенція «Про дипломатичні зносини» (1961) // Право зовнішніх зносин... С. 82–93. Електронний ресурс: <http://www.uapravo.net/data/base66/ukr66119.htm>.
3. Віденська конвенція «Про консульські зносини» (1963) // Право зовнішніх зносин... С. 481–502. http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_047.
4. Генеральна угода про привілеї та імунітети Ради Європи від 02.09.1949 р. // (консолідована версія станом на 1 січня 2005 р.) // http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_623.
5. Закон України «Про дипломатичну службу» (від 07.06.2018, № 2449-VIII) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 26, ст.219); Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>
6. Конвенція « Про привілеї та імунітети Об'єднаних націй» (1946) // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. К.: Проміні, 2003. С. 154 – 159;
7. Конвенція « Про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН» (1947) // Право зовнішніх зносин. Збірник документів. / Упорядники Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. К.: Проміні, 2003. С. 159 – 168; Електронний ресурс: // http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_150.
8. Конвенція ООН «Про спеціальні місії» (1969) // Право зовнішніх зносин... С. 463 – 475
9. Про інформацію: [Закон України] (зі змінами та доповненнями) від 01.01.2022 № 2657-XII // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
10. Протокол про привілеї та імунітети Європейських спільнот від 8. 04. 1965 р. Електронний ресурс: // http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_150.
11. Указ Президента України «Про Державний протокол та Церемоніал України (22.08. 2002, № 746/2002) // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/746/2002>.
12. Алексєєва Т. І. Еволюція міграційних процесів крізь призму теорії міжнародних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 24. Ч. 1. С. 10–13. Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/25407>
13. Асоціація політичних консультантів України. URL: <http://www.piar.kiev.ua>
14. Баранова В.В. Теоретичні аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки національного господарства // Науковий вісник

- Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Вип.12., Ч. I. С. 194–197.
- 15.Бахчеванова Н. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 403 с.
 - 16.Бебик В.М., Мякушко Н.С. Соціальна глобалістика: навчальний посібник. К.: Талком, 2020. 230 с.
 - 17.Бистрицький Є. К. Комунікація і культура в глобальному світі. К: Дух і Літера. 2020. 416 с.
 - 18.Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В.М. ВаренкоК.: Університет «Україна», 2014417 с.
 - 19.Войціховський, А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
 - 20.Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол/ Пер. с англ. Ю. П. Клюкина, В. В. Пастоева, Г. И. Фомина. Изд. 2-е. М.: Междунар. отношения, 2003. 416 с.
 - 21.Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів: Навч. посібн. / В. П. Галушко. Вінниця: Нова книга, 2002. 226 с.
 - 22.Гончарук–Чолач Т. В. Засоби масової комунікації в політичному житті суспільства: навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 252 с.
 - 23.Гончарук.Чолач Т. В., Джугла Н. В. Політична взаємодія як комунікативний процес: засоби масової інформації та політична пропаганда. Науковий журнал «Політичне життя». Донецький національний університет імені Василя Стуса. 2021. С. 25–30.
 - 24.Зернецька О. В. Глобальна комунікація. К. Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2017. 350 с.
 - 25.Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. URL: <http://www.iweir.org.ua>
 - 26.Інститут української мови НАН України. Мова і міжкультурна комунікація: збірник наукових праць. Полтава:ПУЕТ. 2017. 275 с.
 - 27.Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід: монографія / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Н.В. Березняк, О.В. Прудка. К.: УкрІНТЕІ, 2015. 239 с.
 - 28.Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету [Текст] : Навч. посіб. / Г. М. Калашник. К. : Знання, 2007. 143 с.
 - 29.Кулик О., Сардачук П. Елементи дипломатичного протоколу і дипломатичної практики в історії України. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2000
 - 30.Лукас М., Самородний О. Протокол и этикет. Настольная книга для деловых людей. Tallina Raamatutrukikoda, б.д. 252 с.
 - 31.Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підруч. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, ф-т міжнарод. відносин.4-те вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2011. 406 с.
 - 32.Митко А.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів]. Луцьк: ВМА «Терен», 2012. 262 с. (Гриф МОН молодь спорту лист №1/11-1266 від 01.02.12р.).

33. Міжнародна інформація: навч. посіб. / М.П. Требін [та ін.]. Х.: Право, 2014. 336 с.
34. Міжнародне публічне право : підручник / В. М. Репецький та ін.; за ред. проф. В. М. Репецького; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ф-т міжнар. відносин. 2-е вид., стер. К.: Знання, 2012. 437 с.
35. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 648 с.
36. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. Харків : Право, 2019. Т. 1 : Основи теорії. 2019. 416 с.
37. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, М. М. Гнатовський та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2020. Т. 2 : Основні галузі. 2020. 624 с.
38. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 462 с.
39. Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах. Навч. посіб. К.: Кондор, 2015. 224 с.
40. Науменко Г. А. Его величество протокол [Текст] / Г. А. Науменко. К. : Справи Сімейні, 2007. 200 с.: фотоил.
41. Основи теорії міжнародних відносин : Навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.
42. Основи теорії міжнародних відносин. Словник: Навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 340 с.
43. Пентилюк М. І. Ділове спілкування та культура мовлення : навчальний посібник. Х.: ЦУЛ. 2017. 113 с.
44. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 576 с.
45. Резніченко В. І., Михно І. Л. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. К., 2003
46. Руденко, Г. М. Основи дипломатичного протоколу [Текст] / Г. М. Руденко. К. : Бліц- Інформ, 1996. 184 с.
47. Сагайдак О. П. Принцип міжнародної ввічливості в дипломатичному протоколі / О. П. Сагайдак, В. М. Олійник. Л. : 2001.
48. Сагайдак, О. П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 380 с.
49. Серре, Ж. Дипломатический протокол. М., 1963; 478 с.
50. Станчев М. Г. Дипломатичний протокол та етикет. Навчально-методичний посібник для студентів V курсу історичного факультету денного відділення зі спеціальності «Всесвітня історія» спеціалізації «Нова та новітня історія». Харків, 2015. 96 с. Електронний ресурс: eprints.cdu.edu.ua/823/1/protokol.pdf
51. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах: Монографія. К. : Вадекс, 2019. 442 с.
52. Стратегічні комунікації. Підручник. Київ: Вадекс, 2019. 446 с.

53. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. Х.: Право, 2016. 540 с.
54. Теорія міжнародних відносин: методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для студентів спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / уклад. Алексєєва Т. І. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020 р. 32 с.
55. Теорія міжнародного права : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон : Видавництво «Гельветика», 2020. 224 с.
56. Ушакова Н. І. Міжкультурна комунікація в університетському освітньому просторі. Х: ХНУ ім. В.Н. Каразіна. 2019. с. 12
57. Федорук О. Недержавні аналітичні центри України як сегмент політичної науки // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. – 2017. Випуск 10. С. 155-159.
58. Шевченко Л. І. Нові слова та фразеологізми в українських масмедіа. Ч.3 : словник. К.: ВПЦ "Київський університет". 2020. 120 с.
59. Шейко В. М. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: Міжнародна наукова конфер. : матеріали. Х.: ХДАК: 2019. 209 с.
60. Шепелєв М. А. Теорія міжнародних відносин: підруч. К. : Вища шк., 2004. 622с.
61. Шинкаренко Т. І. Дипломатичний протокол та етикет. К., 2007. 296 с.
62. Шпакович О. Місце міжнародних організацій у сучасній системі міжнародних відносин. Право України. 2010. № 12. С. 186–192. URL: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/index.php?url=/auteurs/view/75290/source:default>
63. Ясиневич Я. Я. Комунікація громадських ініціатив. Для тих, хто творить зміни. Практичний посібник. К.: Видавець ТОВ «Софія-А» Лтд. 104 с.
64. Baranova V., Deineko Z., Zeleniy O., Bielcheva G., Lyashenko V. Wavelet Coherence as a Tool for Studying of Economic Dynamics in Infocommunication Systems // International Scientific-Practical Conference «Problems of Infocommunications. Science and Technology «PIC S&T'2019» (Ukraine, Kyiv, 08-11 October 2019). 2019. pp. 336-340.
65. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. N. Y.: Basic Books, 1976. 507 p.4
66. Bhatia V. K. Analysing genre: Language use in professional settings. London: Longman, 2018. 246 p.
67. Brown P., Fraser C. Speech as a marker of situation. Social Markers in Speech. Cambridge : CUP, 2015. P. 33–62.
68. Carnegie Dale. The art of public speaking. URL https://images.kw.com/docs/2/1/2/212345/1285134779158_htwfaip.pdf
69. Dominick, J. R. The communication process / Joseph R. Dominick // The dynamics of mass communication: Media in the digital age / Joseph R. Dominick. McGraw-Hill Higher Education, 2011. P. 2
70. Gilpin R. War and Change in World Politics. N. Y.: Cambridge University Press, 1981. 288 p.

71. Gurry F. Challenges for International Organizations and Multilateralism. 4. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/aboutwipo/en/dgo/speeches/dg_colombo_2013.html#note1
<https://www.un.org/pga/73/2019/04/05/multilateralism-and-the-challenges-of-the-united-nations/> International Relations Center. URL: <http://www.fpi.org>
72. Jurrat N. Mapping Digital Media: Citizen Journalism and the Internet. Issue 4. London, 2017. 20 p.
73. Merten K. Die Wirklichkeit der Medien. Eine Einführung in die Kommunikationswissenschaft. Opladen: Westdeutscher Verlag, 2019. 690 S
74. Ndonge, M. M. (2014). Disambiguating the terms “communication” and “communications.” Egerton University, Njoro, Kenya: Academia.edu, pp. 54-61 https://www.csusm.edu/communication/major_differences.html
75. Nonis, C. (March 28, 2016). Communication vs. communications. Comm Arts Blog. Retrieved 7/23/17 from: <http://www.xavier.edu/communication-arts-department/2016/03/Communication-vs-CommunicationS.cfm#.WXUpntPyunc>
76. Noor R. Citizen Journalism vs. Mainstream Journalism: A Study on Challenges Posed by Amateurs. Athens Journal of Mass Media and Communications. 2017. Volume 3, Issue 1. P. 55–76.
77. Ohlin J. International Law: Evolving Doctrine and Practice (University Casebook Series). 1 ed. Foundation Press, 2018. 891 p.
78. Rosenau J. Turbulence in World Politics. L., 1990.
79. Shaw M. N. International Law. 8 ed. Cambridge University Press, 2017. 1118 p.
80. Syed Khalid Mustafa, M. Ayaz Ahmad, Valeria Baranova, Zhanna Deineko, Vyacheslav Lyashenko, Atif Abdulwahab A. Oyouni. Using wavelet analysis to assess the impact of COVID-19 on changes in the price of basic energy resources // International Journal of Emerging Trends in Engineering Research. Volume 8. No. 7. July 2020. pp. 2907-2912.
81. Tanaka Y. The International Law of the Sea. 3 ed. Cambridge University Press, 2019. 634 p.
82. UNITED NATIONS. URL: Foreign Policy Association. URL: <http://www.fpa.org>
83. Valeria Baranova, Olena Orlenko, Alla Vitiuk, Natalia Yakimenko-Tereschenko, Vyacheslav Lyashenko. Information System for Decision Support in the Field of Tourism Based on the Use of Spatio-Temporal Data Analysis // International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering. – Volume 9. No. 4. – July-August 2020. – pp. 6356-6361.
84. Valeria Baranova, Olena Sergienko, Svitlana Stepurina, Vyacheslav Lyashenko. Price Environment for Gold and Silver in the Context of the Development of COVID-19 // Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study Vol. 1 No. 2, 2020 (page 025-032).

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернет

1. Асоціація політичних консультантів України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.piar.kiev.ua/>.
2. Брайант Д., Томпсон С. Екранне насильство: вплив мас-медіа // Медіакритика. URL: <http://www.mediakrytyka.info/?view=349>.
3. Все про Український Інтернет. URL: <http://www.iii.kiev.ua/ukr/iistor.shtml>.
4. Дуцик Д. Як політика форматує новини: тенденції 2014– 2017 рр. // Media Sapiens, 30 червня 2014. URL: http://www.osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/yak_politika_formatue_novini_tendentsii_20142017_rr/.
5. Євєрі Р. Громадське мовлення. URL: http://www.telekritika.kiev.ua/articles/188/0/7122/gromadske_movlennja/.
6. Научная библиотека диссертаций и авторефератов disserCat <http://www.dissercat.com/content/rol-diplomaticeskogo-protokola-v-realizatsii-norm-mezhdunarodnogo-prava#ixzz2NgNQmWDg>.
7. Павленко Р., Клименко І. Громадські ЗМІ: поняття, міжнародний досвід і перспективи для України. URL: <http://mediareform.com.ua/print.php?articleID=31>.
8. Саваневський М. Повільна смерть Facebook. Все лише починається // Watcher. 5 квітня 2018. URL: <http://watcher.com.ua/2018/04/05/povilna-smert-facebook-vse-lyshe-pochynayetsya/>.
9. Суспільне мовлення: український варіант. URL: http://www.telekritika.kiev.ua/articles/188/0/8285/susp_movlennia_principles/.
10. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.
11. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.
12. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.uceps.org>.
13. Business Studies // Directing // Communication. URL: <https://www.toppr.com/guides/business-studies/directing/communication/>
14. Career Guide / Career Development / 4 Types of Communication and How to Improve Them. April 23, 2021. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/types-of-communication>
15. Common Sense Media What Is Communication? URL: <https://www.common sense media.org/character-strengths-and-life-skills/what-is-communication>
16. <http://www.kipu.org.ua> – Київський інститут проблем управління імені Горшеніна
17. National Communication Assotiation. What Is Communication? URL: <https://www.natcom.org/about-nca/what-communication>
18. Professional Studies Blog / Overview .2018, July, 12. Five Types of Communication URL: <https://drexel.edu/goodwin/professional-studies-blog/overview/2018/July/Five-types-of-communication/>
19. ThoughtCo What Is Communication? URL: <https://www.thoughtco.com/what-is-communication-1689877>

20. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

Завідувач кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО